

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové ve věci žalobce: V. V., zastoupen Mgr. Oksanou Rizak, advokátkou, se sídlem 28. pluku 128/12, Praha 10 – Vršovice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu,

takto:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 31. 7. 2024 vrátil žalobci jeho žádost o dočasnou ochranu, zaevidovanou pod č.j. OAM-380525/DO-2024, jako nepřijatelnou, **byl nezákonný**.
- II. Žalovanému **se zakazuje** pokračovat v porušování práv žalobce a **přikazuje se** mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti žalobce o udělení dočasné ochrany, zaevidované pod č.j. OAM-380525/DO-2024.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15.210 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právní zástupkyně žalobce Mgr. Oksany Rizak, advokátky.

Odůvodnění:

- [1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Plzni a následně postoupenou Městskému soudu v Praze domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který spatřoval v tom, že mu žalovaný dne 31. 7. 2024 vrátil jeho žádost o udělení dočasné ochrany z důvodu nepřijatelnosti ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 65/2022 Sb., o některých opatřeních v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny

Shodu s prvopisem potvrzuje M. H., DiS.

vyvolaným invazí vojsk Ruské federace, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 65/2022 Sb.“). Zároveň žalobce požadoval, aby soud žalovanému zakázal pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu, aby obnovil stav před vrácením žádosti o udělení dočasné ochrany.

- [2] Žalobce v podané žalobě uvedl, že z U. vycestoval po vypuknutí válečného konfliktu dne 9. 7. 2024, kdy vstoupil do Schengenského prostoru neoficiální cestou a dostal se do R.. Tuto skutečnost se při podání žádosti snažil prokázat správnímu orgánu všemi dostupným prostředky. Následně z R. vycestoval rovnou do České republiky, kde podal žádost o dočasnou ochranu. Dále žalobce v žalobě uvedl, že ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. je třeba neaplikovat pro rozpor s právem Evropské unie, jak potvrdily již i správní soudy.
- [3] K nezákonnosti vyznačení nepřijatelnosti z důvodu, že žalobce není vysídlenou osobou dle ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb., žalobce uvedl, že si je vědom skutečnosti, že nedisponuje cestovním dokladem s přechodovým razítkem, aby bylo postaveno na jisto, jaký den po vypuknutí válečného konfliktu přešel hranice z U. (žalobce hranice nepřešel na oficiálním hraničním přechodu). Z tohoto důvodu k žádosti předložil přípis k žádosti spolu s dokumenty, ze kterých přechod hranic vyplývá. Namítal, že na tuto skutečnost při podání žádosti nebylo nijak reagováno. Žalobce namítal, že ze všech dokumentů je zřejmé, že dlouhodobě pobýval na U. a skutečně v červenci 2024 ji opustil.
- [4] K nezákonnosti vyznačení nepřijatelnosti z důvodu udělení dočasné ochrany v jiném státě poukázal na svůj přípis k žádosti, v němž zpochybnil skutečnost, že by kdykoliv úmyslně žádal o dočasnou ochranu na území R.. Naopak zde uvedl, že byl rumunskými orgány zadržen, následně byl převezen na místo, kde mu bylo sděleno, že musí podepsat určité dokumenty, jinak nemůže pokračovat v cestě do jiných států EU. S důsledky a dopady tohoto jednání žalobce seznámen nebyl. Ačkoliv tedy od počátku rozporoval podání žádosti, správní orgán dle žalobce neučinil nic, aby ozřejmil skutkový stav. Namítal, že pouze formální zápis v databázi, do které ani sám žalobce nemá přístup, nemůže být dostatečným podkladem pro vyznačení nepřijatelnosti. Žalobce v této souvislosti odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2024, č.j. 6 Azs 259/2023-21. Ani v tomto případě nebylo ze strany žalobce učiněno žádné právní jednání vedoucí ke snaze získat dočasnou ochranu v R., a přesto byl žalobce zapsán v databázi, tak dle žalobce chybí jakýkoliv předpoklad, resp. právní jednání vedoucí k zápisu žalobce mezi osoby, které v R. o dočasnou ochranu požádali.
- [5] I pokud by správní orgán vycházel pouze ze skutečnosti, že žalobce je *de facto* držitelem dočasné ochrany, ani tento důvod není dostatečný k neudělení dočasné ochrany v ČR. V této souvislosti žalobce poukázal na prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z U. ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana (dále jen „prováděcí rozhodnutí“), a na Operační pokyny k provádění prováděcího rozhodnutí, zveřejněné pod č. 2022/C 126 I/01 (dále jen „Operační pokyny“). Namítal, že je poživitelem dočasné ochrany již na základě toho, že spadá do kategorie osob dle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí. Dále poukázal na čl. 8 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími (dále jen „směrnice č. 2001/55/ES“), který jako důvod pro vyloučení přístupu cizince k dočasné

ochraně nezná důvod „udělení dočasné ochrany v jiném členském státě.“ K možnosti požádat o dočasnou ochranu v jiném státu poukázal na právo cizince pobývat v zemi dle svého výběru dle čl. 16 preambule prováděcího rozhodnutí. Za podstatný pak označil i čl. 11 směrnice č. 2011/55/ES vyjadřující závazek zpětného přijetí osob, které na jeho území požívají dočasnou ochranu. Nicméně tohoto závazku se členské státy zřekly (srov. čl. 15 preambule prováděcího rozhodnutí). Namítal, že sekundární pohyb je povolen a nemůže být vyloučen pouze na základě rozhodnutí jednoho členského státu v národní úpravě. Následně poukázal na dokument Evropské komise *Frequently asked questions received on the interpretation of the Temporary Protection Directive and Council impending Decision 2022/382*. Žalobce dále odkázal na rozsudek zdejšího soudu ze dne 27. 4. 2023, č.j. 11A 80/2023-79. Ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. tak žalobce označil za rozporné s čl. 28 směrnice č. 2011/55/ES, s bodem 15 preambule prováděcího rozhodnutí, resp. s čl. 11 směrnice č. 2011/55/ES a s čl. 2 prováděcího rozhodnutí.

- [6] Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě navrhoval její zamítnutí. Uvedl, že postupoval zcela v souladu se zákonem, když vyhodnotil žádost žalobce o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou. Uvedl, že žalobce figuruje v platformě pro výměnu informací o držitelích dočasné ochrany mezi členskými státy (*Temporary Protection Database – TPD*) jako držitel dočasné ochrany v R., což následně i doložil povolením k pobytu držitele dočasné ochrany v R.. Dle žalovaného tak žalobce jako držitel dočasné ochrany v R. již není osobou, která by prchala před nebezpečím vyvolaným ruskou agresí v zemi svého původu. V žádném nebezpečí nebyl, když mu bylo vydáno oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany v R., kde také celou dobu zřejmě pobýval. Dále uvedl, že pokud žalobce při jednání s rumunskými úřady něčemu nerozuměl, měl trvat na vysvětlení úkonu, příp. trvat na přítomnosti tlumočníka a nečinit úkony, kterým nerozuměl. V této souvislosti žalovaný poukázal na právní zásadu zákazu zneužití práva (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č.j. 1 As 70/2008-74). Uvedl, že žalobce sice využívá svého práva na dočasnou ochranu, nicméně činí tak nikoliv z toho důvodu, aby v ČR hledal tuto ochranu, neboť tato mu byla poskytnuta v R.. Dále uvedl, že z ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. jednoznačně vyplývá, že k naplnění důvodu nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu postačí, pokud cizinec v jiném členském státě dočasnou ochranu získal; žádná další podmínka již není třeba. Dále žalovaný uvedl, že ze strany žalobce nebyly prokázány základní předpoklady pro udělení dočasné ochrany, tj. že pobýval na U. před 24. 2. 2022 a splňuje tak obecné podmínky uvedené v ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb.
- [7] Dále žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2022, č.j. 2 Azs 178/2022-46, který řešil skutkově podobný případ. K samotnému důvodu nepřijatelnosti žádosti podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. žalovaný uvedl, že směrnice č. 2001/55/ES vůbec nepředpokládá, že by osoba, které byl přiznán status osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě, mohla tentýž status získat i v jiném členském státě. Dále uvedl, že správní soudy i Komise EU se mýlí v tom, že o udělení dočasné ochrany lze žádat opakovaně v různých členských státech, přičemž to, že cizinec je již držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě, není překážkou pro její udělení v dalším členském státě. Uvedl, že již z preambule směrnice č. 2001/55/ES vyplývá, že cílem evropského zákonodárce nebylo zakotvit univerzální právo na získávání pobytového oprávnění z titulu dočasné ochrany v různých členských státech. Naopak přijetím této směrnice chtěl druhotnému pohybu osob požívajících dočasnou ochranu zákonodárce zabránit.

- [8] Dále uvedl, že má za to, že z textu směrnice č. 2001/55/ES neplyne osobě požívající dočasné ochrany v jiném členském státě právo na získání tohoto postavení a oprávnění k pobytu v jiném členském státě, než v případech výslovně uvedených v čl. 15 a 26 této směrnice, přičemž v obou případech se předpokládá souhlas či rozhodnutí dotčených států. Nevyplývá-li ze směrnice č. 2001/55/ES právo osoby požívající dočasné ochrany v jednom členském státě na získání dočasné ochrany v jiném členském státě, pak dle žalovaného nic nebrání tomu, aby český zákonodárce žádost takové osoby o získání dočasné ochrany na území České republiky prohlásil za nepřijatelnou a správní orgány se jí nezabývaly. Jinými slovy, aby nedovolil takové osobě získat dočasnou ochranu znovu na území České republiky, než z důvodů sloučení rodiny nebo z důvodů hodných zvláštního zřetele.
- [9] Dne 26. 3. 2025 žalovaný své předchozí písemné vyjádření k žalobě doplnil. V tomto doplnění se podrobně vyjadřoval k rozsudku SDEU ze dne 27. 2. 2025 ve věci C-753/23 ve věci K. (dále též „rozsudek C-753/23“), a dovodil, že se nezákonného zásahu nedopustil. Dle žalovaného nelze totiž tento rozsudek vztáhnout na ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb.
- [10] Dne 17. 4. 2025 bylo soudu doručeno další doplnění vyjádření žalovaného. V něm zejména reagoval na závěry vyslovené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č.j. 1 Azs 336/2024-42. Uvedl, že ze směrnice č. 2001/55/ES vyplývá pouze „primární právo“ volby členského státu, nikoli však „právo sekundární.“ V této souvislosti žalovaný odkázal na rozsudek SDEU ze dne 19. 12. 2024 ve spojených věcech C-244/24 a C-290/24, K., z něhož vyplývá, že není možné, aby byla prováděcím rozhodnutím podle čl. 5 směrnice č. 2001/55/ES vysídleným osobám přiznána práva, která z této samotné směrnice neplynou, tj. zejména „sekundární právo“ pohybu po Evropské unii. Dále se žalovaný vyjádřil k čl. 11, 15 a 26 směrnice č. 2001/55/ES a navrhoval, aby se k otázce souladu ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. s unijním právem měl možnost znovu vyjádřit SDEU. Proto žalovaný navrhoval, aby soud inicioval řízení o předběžné otázce.
- [11] Dne 25. 6. 2025 byla soudu doručena replika žalobce k vyjádření žalovaného. V ní poukázal na stanovisko Ministerstva vnitra Rumunska, Generálního inspektorátu pro imigraci ze dne 5. 2. 2025, z něž vyplývá, že vzdání se práv plynoucích z udělení dočasné ochrany R. osoba, které byla udělena dočasná ochrana, uskuteční tak, že se dostaví na Velvyslanectví Rumunska v Praze, vrátí doklad a udělení dočasné ochrany v R. a obdrží Potvrzení o vzdání se práv plynoucích z dočasné ochrany v R.. Žalobce tak učinil dne 18. 6. 2025. Dle žalobce tak v jeho případě nedochází k čerpání výhod plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Dále žalobce v replice poukázal na své rodinné vazby na území ČR, zejména to, že zde pobývá jeho přítelkyně A. P., nar. X, které byla udělena dočasná ochrana a se kterou má žalobce trvalý partnerský vztah již od roku 2020. Dále uvedl, že před vycestováním z U. sdílel se svou přítelkyní společnou domácnost. Dne 29. 6. 2023 jeli na společnou dovolenou do K. na U. Od 13. 8. 2022 si společně pronajímali byt ve L., společnou domácnost pak vedou i v ČR. Žalobce dále k doplnění vyjádření žalovaného odkázal na judikaturu zdejšího soudu i Nejvyššího správního soudu poté, co bylo vydáno rozhodnutí SDEU ve věci C-753/23.
- [12] Při ústním jednání před soudem konaném dne 27. 8. 2025 setrvali účastníci řízení na svých dříve uplatněných argument. Žalovaný poukázal na prováděcí rozhodnutí Rady, kterým se prodlužuje dočasná ochrana do března 2027. Zdůraznil, že oproti minulému rozhodnutí o prodloužení došlo v úvodních ustanoveních (tzv. recitálech) k několika změnám, na kterých se členské státy dohodly. Pro oblast týkající se druhotných pohybů byly odsouhlaseny dva nové recitály. První recitál (4) míří na případy, kdy osoba, která je poživitelem dočasné

ochrany (resp. povolení k pobytu za tímto účelem) v jednom členském státě, požádá o udělení dočasné ochrany v druhém členském státě. Takové žádosti by měly být zamítnuty. Recitál pak odkazuje i na rozsudek SDEU ve věci *K.*, a to konkrétně na jeho bod 30. Druhý recitál (6) pak rozvádí obsah prvního recitálu a dále recitálu týkajícího se prohlášení členských států k čl. 11 směrnice č. 2001/55/ES. Tento recitál míří dle žalovaného na situace, kdy osoba v době žádosti o dočasnou ochranu v druhém členském státě již není držitelem dočasné ochrany v jiném členském státě. Dle žalovaného tak Rada dala najevo, že druhotné pohyby držitelů povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany podle čl. 8 odst. 1 směrnice č. 2001/55/ES nejsou žádoucí a členský stát by měl žádost osoby, která je držitelem takového povolení k pobytu v jiném členském státě, zamítnout bez dalšího; ne mu dočasnou ochranu udělovat nebo jej vyzývat, aby se dočasné ochrany v jiném členském státě vzdal. Dle žalovaného pak Rada upřesnila význam dohody členských států o neaplikování čl. 11 směrnice č. 2001/55/ES, a to tak, že dohoda členských států neaplikovat toto ustanovení nemůže být vykládána tak, že brání členskému státu odmítnout žádost o udělení dočasné ochrany osobě, která držitelem dočasné ochrany, respektive oprávnění k pobytu za účelem dočasné ochrany, byla, a z nějakého důvodu jím již v současnosti nedisponuje. Takové osobě totiž nic nebrání v tom, aby ve členském státě, kde toto povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany získala, o jeho vydání požádala znovu a získala jej. Jak v případě, kdy cizinec držitelem oprávnění k pobytu z titulu dočasné ochrany v jiném členském státě je, tak i případě, že držitelem dočasné ochrany již není, může být vydání pobytového oprávnění z titulu dočasné ochrany (tj. vydání povolení k pobytu z titulu dočasné ochrany) dle žalovaného odmítnuto.

- [13] Ze správního a soudního spisu soud zjistil následující, pro věc podstatné skutečnosti:
- [14] Žalobce je občanem U.. Dne 9. 7. 2024 mu byla v R. udělena dočasná ochrana. V platformě TPD je u této žalobcovy registrace v současnosti uveden znak „*tp*“, což značí „*Temporary protection*“. V současné době žalobce pobývá na území České republiky, kde dne 31. 7. 2024 požádal o udělení dočasné ochrany. V žádosti žalobce uvedl, že nebyl v době od 24. 2. 2022 do dne podání žádosti držitelem platného víza nebo povolení k pobytu v jiném státě, ani že nežádal o dočasnou ochranu v jiném státě. Uvedl, že dne 24. 2. 2022 pobýval na U.
- [15] Současně s žádostí žalobce předložil správnímu orgánu přípis, ve kterém uvedl, že ke dni vypuknutí ruské agrese pobýval na území U. (tj. ke dni 24. 2. 2022) a U. opustil až dne 9. 7. 2024. Jako doklad, že skutečně k rozhodnému dni pobýval na U., předložil doklady o transakcích z jeho účtu, ze kterých je patrné, že některé věci platil na území U. v letech 2022 až 2024, následně v R. po přechodu hranice a poté v M. dne 10. 7. 2024. Dále doložil platby za daně v roce 2022 a 2023, neboť jako podnikatel měl povinnost tyto daně hradit sám. Dále doložil kopii jízdenek z roku 2023 a 2024, ze kterých rovněž vyplývá, že v této době byl na U. Dále doložil kopii žádosti o vystavení cestovního dokladu ze dne 15. 2. 2024 na území U. spolu se stvrzenkou o zaplacení poplatku za tuto žádost. Dále doložil kopii diplomu z vysoké školy, kterou vystudoval na konci roku 2022. Rovněž pak předložil příchozí SMS zprávy ze dne 9. 7. 2024 „*Vítejte v R.*“, následně ze dne 10. 7. 2024 „*Vítejte v M.*“ a tentýž den „*Vítej na S.*“ a „*Vítejte v České republice*“. Dále doložil smlouvu o poskytování služeb uzavřenou v letech 2021 a 2023, kopii lékařské zprávy z března 2024 z U., pozvánku na přijímací zkoušku do magisterského oboru, která se konala dne 28. 6. 2024 a dvě potvrzení z pošty o doručení zásilek na jeho jméno dne 1. 6. 2024 a dne 20. 6. 2024. Uvedl, že ze všech dostupných podkladů vyplývá, že po celou dobu žil na území U. a že tuto opustil konkrétně

dne 9. 7. 2024 přes R. Rovněž v tomto přípisu uvedl, že nikdy dobrovolně o dočasnou ochranu v R. nepožádal.

- [16] Žádost žalobce o poskytnutí dočasné ochrany byla označena jako nepřijatelná, neboť jednak nebylo prokázáno, že žadatel je osobou podle ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb., a jednak získal dočasnou nebo mezinárodní ochranu v jiném členském státě Evropské unie. Nepřijatelnost byla vyznačena přímo v tiskopisu žádosti.
- [17] V řízení před soudem žalobce předložil potvrzení o provedení transakce ve prospěch účtu jeho přítelkyně dne 19. 11. 2023 a dne 30. 4. 2024, dále potvrzení o bankovním spojení (čísla účtů) žalobce a jeho přítelkyně, jízdenky na den 29. 6. 2023 na jméno žalobce a jeho přítelkyně, společné fotografie z dovolené, dále kopie nájemních smluv ze dne 13. 8. 2022 a ze dne 17. 7. 2024 a potvrzení o provedení úhrady nájemného. Dále žalobce předložil potvrzení Velvyslanectví Rumunska v Praze ze dne 18. 6. 2025, č. C95-25-540, ze kterého vyplývá, že žalobce tohoto dne požádal o vzdání se práv, na která měl nárok jako osoba požívající dočasné ochrany poskytnuté R., a že odevzdal povolení k pobytu č. 0205766 vydané dne 9. 7. 2024 Generálním inspektorátem pro imigraci.
- [18] Soud posoudil věc následovně:
- [19] Povahou úkonu správního orgánu, kterým je fakticky vrácena žádost, a žadateli jsou sděleny důvody jejího vrácení, se již zabývala judikatura Nejvyššího správního soudu. V takovém případě se vyřízení žádosti pro nedostatek formy považuje za jiný úkon, který může představovat nezákonný zásah ve smyslu ustanovení § 82 s.ř.s. (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č.j. 7 Azs 227/2016-36, publ. pod č. 3603/2017 Sb. NSS). S ohledem na shora uvedené dospěl zdejší soud k závěru, že postup žalovaného spočívající ve vrácení tiskopisu není pro nedostatek formy správním rozhodnutím ve smyslu ustanovení § 65 s.ř.s., ale je faktickým úkonem žalovaného, ve kterém lze pojmově spatřovat nezákonný zásah ve smyslu ustanovení § 82 s.ř.s.
- [20] Soud se dále zabýval výlukou ze soudního přezkumu vrácení žádosti o pobytové oprávnění za účelem dočasné ochrany jako nepřijatelné ve smyslu ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. ve spojení s ustanovením § 5 odst. 2 téhož zákona, z něhož se podává, že v případě, kdy „*Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky nepřijatelnou žádost cizinci vrátí a sdělí mu důvod nepřijatelnosti; soudní přezkum je vyloučen.*“ Touto výlukou se přitom Nejvyšší správní soud zabýval již v rozsudku ze dne 12. 10. 2022, č.j. 2 Azs 178/2022-46, ve kterém stanovil, že výluka je konformní s právem Evropské unie i českým ústavním pořádkem. Otázkou věcného přezkumu se následně zabýval rovněž SDEU v rozsudku C-753/23, v němž potvrdil, že podle čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES ve spojení s čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie je zaručeno právo každého, jehož práva a svobody zaručené unijním právem byly porušeny, na účinné prostředky nápravy před soudem. Podle uvedeného rozsudku tak ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 65/2022 Sb. odporuje právu Evropské unie a nelze jej použít. Ve světle judikatury SDEU následně přehodnotil svůj závěr rovněž Nejvyšší správní soud a v rozsudcích ze dne 3. 4. 2025, č.j. 1 Azs 174/2024-42, č.j. 1 Azs 336/2024-42 a ze dne 1. 4. 2025, č.j. 5 Azs 273/203-27, stanovil, že vrácení žádosti jako nepřijatelné podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. je přezkoumatelné soudem. S ohledem na závěry Nejvyššího správního soudu soud tedy dospěl k závěru, že vrácení žádosti o udělení dočasné ochrany z důvodu nepřijatelnosti podléhá soudnímu přezkumu; žaloba tak není nepřipustná.

- [21] Soud se proto dále mohl zabývat tím, zda jsou splněny podmínky pro řízení o žalobě na ochranu proti nezákonnému zásahu a zda žaloba byla podána důvodně.
- [22] Podle ustanovení § 82 s.ř.s. *se může každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl přímo zaměřen proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, žalobou domáhat u soudu ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
- [23] Ochranu podle ustanovení § 82 a násl. s. ř. s. může správní soud poskytnout tehdy, jsou-li kumulativně splněny podmínky, aby žalobce byl přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením („zásahem“ v širším smyslu) správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byť jen jediná z uvedených podmínek splněna, nelze žalobci ochranu podle ustanovení § 82 a násl. s.ř.s. poskytnout (k tomu více viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 3. 2008, č.j. 2 Aps 1/2005-65, publ. pod č. 603/2005 Sb. NSS).
- [24] V této věci má soud za to, že jsou splněny podmínky 1, 2 a 5, neboť vrácení žádosti o dočasnou ochranu žalobci pro nepřijatelnost představuje přímý zásah do jeho práv. Pokud se jedná o hodnocení předmětného úkonu, zde lze vyjít z existující judikatury, podle které bránění v podání žádosti či její nepřijetí mohou představovat nezákonný zásah (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2017, č.j. 10 Azs 153/2016-52, č. 3601/2017 Sb. NSS). Čtvrtá podmínka výše uvedeného testu je tedy rovněž splněna. Zbývá tedy posoudit třetí podmínku, tj. zda žádost o dočasnou ochranu byla žalobci vrácena jako nepřijatelná v souladu s právními předpisy, či nezákonně.
- [25] V nyní projednávaném případě vrátil žalovaný žalobci jeho žádost pro nepřijatelnost ze dvou důvodů: 1) podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb. ve spojení s ustanovením § 3 téhož zákona; 2) podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. Žalobce v podané žalobě naplnění obou těchto důvodů rozporoval.
- [26] Podle ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. *„žádost o udělení dočasné ochrany je nepřijatelná, jestliže (...), b) je podána cizincem, je podána cizincem, který není uveden v § 3, (...), d) je podána cizincem, kterému byla udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana v jiném členském státě Evropské unie (...).“*
- [27] Podle ustanovení § 3 téhož zákona: *„(1) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky uděluje dočasnou ochranu cizincům, na které se povinně vztahuje rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a). (2) Ministerstvo vnitra nebo Policie České republiky dále, je-li účinné rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a), uděluje dočasnou ochranu cizinci, který doloží, že a) byl ke dni uvedenému v rozhodnutí Rady Evropské unie podle § 1 odst. 1 písm. a) držitelem platného povolení k trvalému pobytu na území Ukrajiny a b) jeho vycestování do státu, jehož je státním občanem, nebo části jeho území, anebo v případě osoby bez státního občanství do státu nebo části jeho území jeho posledního trvalého bydliště před vstupem na území Ukrajiny, není možné z důvodu hrozby skutečného nebezpečí podle § 179 odst. 2 zákona o pobytu cizinců na území České republiky.“*
- [28] Podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. a) téhož zákona: *„Tento zákon zpracovává příslušný předpis Evropské unie a v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invází*

vojsk Ruské federace dne 24. února 2022 upravuje podmínky udělování dočasné ochrany cizinců uvedených v § 3 v návaznosti na prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2022/382 ze dne 4. března 2022, kterým se stanoví, že nastal případ hromadného přílivu vysídlených osob z Ukrajiny ve smyslu článku 5 směrnice 2001/55/ES, a kterým se zavádí jejich dočasná ochrana, a v návaznosti na rozhodnutí Rady Evropské unie o prodloužení dočasné ochrany nebo o jejím novém zavedení podmínky jejího prodloužení nebo udělování.“

- [29] Podle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí: „*Toto rozhodnutí se vztahuje na následující kategorie osob vysídlených z Ukrajiny dne 24. února 2022 nebo po tomto datu v důsledku vojenské invaze ruských ozbrojených sil, jež v uvedený den začala: a) ukrajinští státní příslušníci pobývající na Ukrajině před 24. únorem 2022; b) osoby bez státní příslušnosti a státní příslušníci třetích zemí jiných než Ukrajiny, kterým byla před 24. únorem 2022 poskytnuta mezinárodní ochrana nebo odpovídající vnitrostátní ochrana na Ukrajině, a c) rodinní příslušníci osob uvedených v písmenech a) a b).*“
- [30] K prvnímu důvodu nepřijatelnosti žádosti podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb. soud uvádí, že k okruhu osob spadajících pod ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb., tj. okruhu osob, na něž se vztahuje dočasná ochrana, se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil v rozsudku ze dne 30. 10. 2024, č.j. 9 Azs 119/2024-33. Zjednodušeně řečeno se jedná o osoby vysídlené v důsledku války a jejich rodinné příslušníky.
- [31] Soud dále uvádí, že ani přes uplatnění zásady dispoziční není cílem tohoto typu řízení mechanicky odmítat žádosti, které nejsou hned v okamžiku jejich podání perfektní, a u nichž není vyloučeno, že lze jejich nedostatky potenciálně odstranit. Správní orgán má umožňovat uplatňovat dotčeným osobám jejich práva a oprávněné zájmy [ustanovení § 4 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“)]. Řízení o dočasné ochraně je tedy zahájeno na základě žádosti žadatele, kterého tíží povinnost předložit všechny potřebné doklady, resp. tvrdit relevantní informace (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2023, č.j. 7 Azs 322/2022-40, ze dne 12. 3. 2015, č.j. 9 Azs 12/2015-38, nebo ze dne 16. 10. 2017, č.j. 6 Azs 302/2017-27). I takové řízení ale ovládá zásada materiální pravdy (ustanovení § 3 správního řádu), která představuje jednu ze základních zásad správního řízení (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2022, č.j. 7 Azs 405/2021-34, a ze dne 9. 9. 2022, č.j. 2 Azs 190/2022-26). Naplnění této zásady znamená rozhodovat na základě zjištěného stavu věci tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný k tomu, aby bylo rozhodnutí správního orgánu v souladu se zásadou legality, zásadou zákazu zneužití pravomoci a správní úvahy, zásadou proporcionality, zásadou ochrany dobré víry, zásadou nestranného přístupu a zásadou legitimního očekávání (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2011, č.j. 5 As 42/2011-112, ze dne 31. 7. 2007, č.j. 4 Azs 44/2007-124, ze dne 27. 2. 2008, č.j. 6 Ads 35/2007-92, ze dne 27. 12. 2011, č.j. 7 As 82/2011-81, ze dne 24. 6. 2013, č.j. 5 As 160/2012-44, ze dne 25. 7. 2019, č.j. 1 Azs 181/2018-29). V souladu se zásadou materiální pravdy má tedy správní orgán povinnost pokusit se i v řízení o žádosti objasnit sporné či jinak pochybné skutečnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 8. 2018, č.j. 10 Azs 86/2018-34).
- [32] Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 2. 2025, č.j. 1 Azs 305/2024-27, „*[i] když tedy řízení o žádosti předpokládá aktivní účast žadatele na objasnění skutkového stavu a není povinností správního orgánu, aby si v tomto typu řízení podklady obstarával sám či domýšlel tvrzení za žadatele, neznamená to, že správní orgán má zcela rezignovat na svou povinnost umožnit žadateli uplatnit jeho oprávněné zájmy a zjistit stav věci v takovém rozsahu, že o něm nebudou důvodné pochybnosti.*“

- [33] Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 30. 9. 2024, č.j. 5A 83/2024-32, vyplývá, že pro posouzení, zda je cizinec cizincem dle ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb. není rozhodné pouze to, zda mu bylo přiznáno vízum či povolení k pobytu v zahraničí, ale i využití tohoto pobytového oprávnění, tedy zda osoba skutečně vycestuje a začne dlouhodobě žít (pracovat, studovat, mít tam bydliště, těžiště svých zájmů) v jiné zemi. Z rozsudku zdejšího soudu ze dne 17. 8. 2023, č.j. 18A 54/2023-32, pak vyplývá, že pro učinění závěru, že žadatel není osobou podle čl. 2 odst. 1 prováděcího rozhodnutí, je nutné zkoumat individuální skutkové okolnosti a prokázat, že skutečně vízum jiného státu aktivně využíval, případně kdy, zejména zda to nebylo v době bezprostředně předcházející ruské invazi na U.
- [34] Soud dospěl k závěru, že žalovaný v nyní projednávané věci neprokázal, že žalobce na území U. před rozhodným datem nepobýval, resp. že není osobou, na níž se vztahuje ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb. Dle soudu totiž žalovaný nijak nezohlednil žalobcem (již při podání jeho žádosti o udělení dočasné ochrany) tvrzené skutečnosti o jeho odchodu z U.. Žalovaný dle soudu jednoznačně neprokázal, ani ze správního spisu nevyplynulo, že by žalobce nebyl cizincem ve smyslu ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb. Naopak žalobce v průběhu celého řízení konzistentně tvrdil, že území U. opustil až dne 9. 7. 2024 s tím, že do tohoto dne na jejím území pobýval, přičemž zároveň předložil pro svá tvrzení množství relevantních podkladů. Žalovaný tak jednal nezákonně již jen tím, že na žalobce navržené důkazy nijak nereagoval a nezdůvodnil vyznačení důvodu nepřijatelnosti podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb. V řízení před soudem toliko obecně uvedl, že ze strany žalobce nebyly prokázány základní předpoklady pro udělení dočasné ochrany, tj. že pobýval na U. před 24. 2. 2022 a splňuje tak obecné podmínky uvedené v ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb., tato svá tvrzení však, zejména v kontextu žalobcem předložených podkladů, nijak nedoložil.
- [35] Soud dále považuje za vhodné znovu odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 1 Azs 305/2024-27, kde tento uvedl, že „v situacích žadatelů o dočasnou ochranu, kde splnění podmínek udělení dočasné ochrany není na první pohled zcela jasné, je třeba dát přednost takovému výkladu procesních norem, který efektivněji chrání práva jednotlivců (rozsudek NSS ze dne 2. 2. 2023, č. j. 10 As 290/2022 - 30, bod 37). Postup stěžovatele při nakládání se žádostí o dočasnou ochranu vůči právům žalobce nebyl ohleduplný a uzavřel mu možnost udělení dočasné ochrany předčasně a bez vedení řízení, v němž by mohl uplatňovat svá procesní práva a jehož výsledek nyní nelze bez pokusu stěžovatele o náležité zjištění skutkového stavu předjímat.“
- [36] Soud tak dospěl k závěru, že v procesní situaci, která nastala v nyní projednávané věci, žalovaný nemohl žádost o dočasnou ochranu žalobci vrátit jako nepřijatelnou podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) ve spojení s ustanovením § 3 zákona č. 65/2022 Sb., ale měl o ní dále vést další řízení s procesními zárukami, které toto řízení přináší. Pokud tedy z uvedeného důvodu žalobci vrátil jeho žádost jako nepřijatelnou podle tohoto důvodu dle zákona č. 65/2022 Sb., dopustil se nezákonného zásahu do jeho práv.
- [37] Co se týče druhého vyznačeného důvodu nepřijatelnosti žádosti, soud uvádí, že klíčovou otázkou, zda je institut nepřijatelnosti žádosti z důvodu, že cizinci již byla udělena dočasná ochrana v jiném členském státě podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., v souladu s unijním právem, se v návaznosti na rozsudek SDEU C-753/23, opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud i zdejší soud. Z rozsudku SDEU C-753/23 k tomu vyplývá, že členský stát nemůže žádost odmítnout jako nepřijatelnou z důvodu, že cizinec podal žádost o povolení k pobytu v jednom členském státě Evropské unie, následně odcestoval do jiného členského státu, kde podal obdobnou žádost, za předpokladu, že o první podané

žádosti nebylo doposud rozhodnuto. SDEU tak uzavřel, že členský stát nemůže žádost odmítnout pro nepřijatelnost pouze z důvodu souběžného řízení o obdobných žádostech ve více členských státech. Na tento rozsudek navázal Nejvyšší správní soud, který v rozsudku ze dne 3. 4. 2025, č.j. 1 Azs 174/2024-42 posuzoval, zda lze jako nepřijatelnou dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. označit žádost cizince, kterému již byla udělena dočasná ochrana v jiném členském státě. Jelikož je tato otázka sporná i nyní, vycházel soud ze závěrů prvního senátu Nejvyššího správního soudu, jakož i dalších rozsudků správních soudů, které na tyto závěry navázaly, neboť neshledal žádný rozumný důvod, pro který by se od nich měl odchýlovat.

- [38] Závěry Nejvyššího správního soudu lze shrnout tak, že ani tehdy, když žadatel o dočasnou ochranu již v minulosti obdržel pobytové oprávnění v jiném členském státě a toto pobytové oprávnění stále trvá, nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Proto je třeba takovou žádost věcně projednat a poučit žadatele o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně a dále postupovat podle toho, zda žadatel chce tato práva nově čerpat výlučně v České republice a zda dojde k ukončení jeho pobytového oprávnění v jiném členském státě.
- [39] Žalovaný prozatím relevantním způsobem nezpochybnil, že žalobce je cizinec, na kterého ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. dopadá prováděcí rozhodnutí. Není-li dán žádný z důvodů, pro který by byl z poskytnutí dočasné ochrany vyloučen podle čl. 28 směrnice č. 2001/55/ES, má právo na poskytnutí dočasné ochrany, resp. na zajištění povolení k pobytu a dalších práv spojených s dočasnou ochranou, v některém členském státě.
- [40] Nejvyšší správní soud připomněl, že institut nepřijatelnosti podle § 5 odst. 1 zákona č. 65/2022 Sb. se nevztahuje k udělení dočasné ochrany jako takové, nýbrž pouze k poskytnutí oprávnění k pobytu z dočasné ochrany plynoucí. Udělení „dočasné ochrany“ ve smyslu zákona č. 65/2022 Sb. tak ve skutečnosti znamená poskytnutí dílčích práv osobám požívajícím dočasné ochrany podle prováděcího rozhodnutí, nikoli udělení, resp. přiznání dočasné ochrany jako takové. Členské státy mají pouze omezenou možnost odepřít práva plynoucí z dočasné ochrany osobám, které ji v Unii požívají na základě prováděcího rozhodnutí. Podle článku 8 směrnice č. 2001/55/ES jsou totiž povinny přijmout opatření nezbytná k zajištění pobytu osobám požívajícím dočasné ochrany, a to na celé období trvání ochrany. Za tím účelem jim musí vydat potřebné dokumenty nebo jiné rovnocenné doklady. Jakékoli případné omezení v poskytnutí těchto práv tudíž musí být v souladu se směrnicí o dočasné ochraně a prováděcím rozhodnutím, a to pochopitelně i v případech unijním právem výslovně neupravených. Dočasná ochrana pro osoby vymezené prováděcím rozhodnutím je udělována přímo aktem unijního práva, nikoliv rozhodnutím členského státu.
- [41] Rovněž Nejvyšší správní soud zdůraznil, že čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany je možné pouze v jednom členském státě. Směrnice č. 2001/55/ES ani prováděcí rozhodnutí přitom neobsahuje výslovnou úpravu pro situaci, kdy si osoba již požívající práv plynoucích z dočasné ochrany v jednom členském státě požádá o přemístění svého pobytu (a tudíž i další čerpání dílčích práv) do jiného členského státu. Řešení nenabídl ani SDEU v rámci rozhodnutí o předběžné otázce. Nejvyšší správní soud dále vyložil, že obecný režim směrnice č. 2001/55/ES nepočítá s právem držitelů dočasné ochrany zvolit si členský stát

pobytu. Neumožňuje jim proto ani domoci se vydání sekundárního oprávnění k pobytu v jiném než hostitelském členském státě.

- [42] Nicméně, ve vztahu k dočasné ochraně udělené státním příslušníkům U. unijní orgány zvolily režim odlišný. Prováděcí rozhodnutí, doplněné o dohodu členských států o vyloučení článku 11 směrnice č. 2001/55/ES, celý obecný režim vlastně obrací. Držitelům dočasné ochrany přiznává právo primární volby členského státu, v němž jim má být poskytnut komplex práv s touto ochranou spojených a z toho Nejvyšší správní soud dovozuje i právo sekundární volby členského státu.
- [43] Zdůraznil, že ve vztahu ke státním příslušníkům U. členské státy nepostupovaly v souladu s článkem 25 směrnice č. 2001/55/ES, naopak prováděcí rozhodnutí je založeno na východisku, že státní příslušníci U. mají právo pohybovat se v rámci 90 denního bezvízového pohybu volně po Unii a v tomto časovém rámci si mohou svobodně vybrat členský stát, v němž chtějí požívat práv spojených s dočasnou ochranou (bod 16 odůvodnění prováděcího rozhodnutí). Právní úprava dočasné ochrany určené pro státní příslušníky U. je tedy specifická právem těchto osob vybrat si členský stát, v němž požádají o (prvotní) pobytové oprávnění, čímž došlo k odchýlení se od obecného režimu směrnice vycházejícího z kapacitních možností jednotlivých členských států, k jejichž zachování slouží právě mechanismy přerozdělování podle článku 15 odst. 5 a článku 26 směrnice o dočasné ochraně. Členské státy také výslovně prohlásily, že ve vztahu ke státním příslušníkům U. nebudou uplatňovat článek 11 směrnice č. 2001/55/ES (srov. bod 15 odůvodnění prováděcího rozhodnutí). To znamená, že ve vztahu ke státním příslušníkům U. se neuplatní režim nuceného navrácení neoprávněně pobývajících držitelů ochrany do hostitelského členského státu. Důsledkem je tak faktická možnost těchto osob pobývat nejen v hostitelském členském státě (tj. státě, který jim formálně vydal pobytové oprávnění), ale na území celé Unie. K potvrzení režimu založeného prováděcím rozhodnutím došlo také prováděcím rozhodnutím Rady č. 2024/1836 (Úř. věst. ze dne 3. 7. 2024, L 2024/1836). Ze skutečnosti, že státní příslušníci U. (kteří jsou držiteli dočasné ochrany podle prováděcího rozhodnutí) mají právo zvolit si hostitelský členský stát a současně se vůči nim neuplatní článek 11 směrnice č. 2001/55/ES Nejvyšší správní soudu dovodil právo v průběhu trvání dočasné ochrany přemístit svůj pobyt do jiné, jimi zvolené členské země. Za tím účelem jim musí být vydáno pobytové oprávnění.
- [44] Nejvyšší správní soud podpůrně argumentuje i výkladem rozhodnutí SDEU o předběžné otázce a právně nezávaznými („soft-law“) dokumenty Komise. Z unijního práva tedy plyne právo státních příslušníků U., kteří jsou držiteli dočasné ochrany na základě prováděcího rozhodnutí, na přemístění se do jiného členského státu a právní úprava nepřijatelnosti žádosti o dočasnou ochranu podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. c) a písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. tudíž tomuto právu odporuje, a proto ji nelze aplikovat.
- [45] Zdejší soud dále považuje za vhodné zmínit, že ani Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje, že nelze požívat práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech zároveň. Již v rozsudku ze dne 31. 10. 2024, č.j. 10 Azs 151/2024-28, však naznačil, že tento problém nenastane, pokud osoba pobytovým oprávněním v jiném členském státě nedisponovala (buď proto, že o něj poprvé žádá v České republice, anebo z důvodu, že ji nebylo v jiném členském státě vydáno) či již nedisponuje (např. se jej vzdala). K tomu Nejvyšší správní soud v rozsudku č.j. 1 Azs 174/2024-42 v bodě 78 žalovanému poskytl podrobný návod, jak s žádostmi o poskytnutí dočasné ochrany nakládat.

[46] Dle Nejvyššího správního soudu „v budoucnu může při posuzování žádosti o poskytnutí dočasné ochrany dojít k několika situacím:

1. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána, aniž by osoba předtím požádala o pobytové oprávnění v jiném členském státě. Pokud tato osoba bude spadat pod čl. 2 Rozhodnutí Rady č. 2022/382, bude namísto dočasnou ochranu poskytnout a za tím účelem vydat povolení k pobytu.
2. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba podala žádost v jiném členském státě, avšak pobytové oprávnění v něm ještě neobdržela. V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.
3. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba již v minulosti obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě, avšak tímto oprávněním k okamžiku podání žádosti prokazatelně již nedisponuje (např. z důvodu, že bylo na žádost žadatele zrušeno). V takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat a v případě splnění podmínek pobytové oprávnění vydat.
4. Žádost o dočasnou ochranu v České republice bude podána poté, co osoba obdržela pobytové oprávnění v jiném členském státě a toto pobytové oprávnění je stále platné a trvá. Ani v takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU. Žádost tudíž bude nutné věcně projednat. Stěžovatel žadatele poučí o nemožnosti čerpání práv plynoucích z dočasné ochrany ve více členských státech současně. Pokud bude žadatel na své žádosti dále trvat s tím, že chce tato práva nově čerpat výlučně v České republice, stěžovatel ověří, zda vydáním povolení k pobytu na území České republiky dojde podle práva dotčeného hostitelského státu automaticky k zániku předchozího pobytového oprávnění. V případě kladného zjištění stěžovatel vydá držiteli dočasné ochrany oprávnění k pobytu. Naopak v případě negativního zjištění, resp. pokud se nepodaří relevantní právní úpravu v hostitelském členském státě vůbec zjistit, vyzve stěžovatel žadatele, aby sám v přiměřené lhůtě učinil kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě. K tomu mu poskytne součinnost.
 - a. Jestliže žadatel učiní kroky k ukončení pobytového oprávnění v jiném členském státě a tuto skutečnost ve stanovené lhůtě doloží (například kopií aktu učiněného vůči orgánům původního hostitelského státu), stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu.
 - b. Stěžovatel žádosti vyhoví a vydá oprávnění k pobytu rovněž v situaci, kdy žadatel stěžovateli doloží, že učinil nezbytné kroky k ukončení pobytového oprávnění v hostitelském členském státě, avšak k jeho zániku dosud nedošlo z důvodu nečinnosti na straně orgánů tohoto členského státu. O této skutečnosti stěžovatel sám uvědomí orgány původního hostitelského státu a nebytné údaje vloží do informačního systému TPD.
 - c. Pokud žadatel v přiměřené lhůtě nedoloží, že učinil kroky směřující k ukončení pobytového oprávnění v původním hostitelském členském státě, stěžovatel žádost o poskytnutí dočasné ochrany zamítne.“

[47] V projednávané věci se jedná o situaci, kterou Nejvyšší správní soud označil jako třetí z možných variant, neboť žalobce obdržel pobytové oprávnění v jiném členském státě (v R.), avšak tímto oprávněním tímto již nyní nedisponuje, neboť se jej vzdal (viz potvrzení Velvyslanectví Rumunska v Praze ze dne 18. 6. 2025). Nejvyšší správní soud vyslovil zcela jednoznačně, že v takovém případě nelze uplatnit institut nepřijatelnosti žádosti podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. pro jeho neslučitelnost s právem EU

a žádost je nutné věcně projednat. Pokud by snad žalovaný zpochybňoval skutečnost, že žalobce již nepožívá práv z dočasné ochrany v jiném členském státě, pak je na místě případně postup dle bodu 78 odst. 4 odkazovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu a ověřit skutečnost, že žalobce již v R. oprávněním z dočasné ochrany nedisponuje.

[48] Jak Nejvyšší správní soud již opakovaně upozornil (srov. zejména rozsudky ze dne 25. 4. 2024, č.j. 6 Azs 259/2023-21, ze dne 31. 10. 2024, č.j. 10 Azs 151/2024-28, či ze dne 24. 1. 2025, č.j. 5 Azs 190/2024-20), pokud žadatel tvrdí, že žádost o povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě nepodal nebo že se předcházejícího povolení k pobytu vzdal či toto povolení z jiného důvodu již netrvá, správní orgány ani soudy nemohou vycházet pouze z údajů obsažených v informačním systému členských států *Temporary Protection Platform* (TPD). Ten totiž představuje pouhou pomůcku, kterou správní orgány členských států využívají k evidenci držitelů povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany. Na rozdíl od veřejných rejstříků (viz zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů) však na něj nelze vztahovat princip materiální publicity. Žadatel tedy musí mít možnost se již před správním orgánem k tomu, že je veden v evidenci TPD jakožto držitel povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě, vyjádřit a případně zpochybnit, že takovým povolením skutečně disponuje.

[49] Úkolem žalovaného bude v souladu s výše uvedenou judikaturou Nejvyššího správního soudu primárně přijmout žádost k věcnému posouzení. V rámci jejího posuzování tedy nejprve znovu ověří, zda je žalobce osobou, na níž dopadá ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb., přičemž zohlední žalobcem již k žádosti předložené dokumenty, příp. učiní další nezbytné úkony pro relevantní posouzení této stěžejní podmínky pro udělení dočasné ochrany. Pokud žalovaný dospěje k závěru, že žalobce je osobou dle ustanovení § 3 zákona č. 65/2022 Sb., čemuž dle soudu v tuto chvíli s ohledem na dokumenty předložené žalobcem vše nasvědčuje, tak v rámci dalšího posuzování jeho žádosti musí žalovaný znovu ověřit, zda žalobce disponuje dočasnou či jinou mezinárodní ochranou v jiném členském státě EU (zde v R.). Pokud tomu tak nebude, musí žalovaný žádosti o dočasnou ochranu vyhovět. Jestliže naopak dospěje k závěru, že žalobce nadále disponuje dočasnou či mezinárodní ochranou v R. a tato není způsobilá zaniknout postupem analogickým k ustanovení § 5 odst. 8 písm. b) zákona č. 65/2022 Sb., pak žalobce náležitě poučí o jeho právu nechat si dočasnou či mezinárodní ochranu v R. zneplatnit a o případných důsledcích pro přiznání dočasné ochrany v ČR, pokud by tak žalobce neučinil. Zvláště pak žalovaný zohlední certifikát Velvyslanectví Rumunska v Praze ze dne 18. 6. 2025, č. C95-25-540, který žalobce považuje za doklad o tom, že mu dočasná ochrana v R. již zanikla.

[50] Žalovaný proto tím, že žalobci z uvedených důvodů vrátil jeho žádost o dočasnou ochranu jako nepřijatelnou, zasáhl do práv žalobce nezákonným způsobem. Žalobní argumentace je proto důvodná.

[51] Pro úplnost soud uvádí, že neshledal důvodnou argumentaci, kterou žalovaný uvedl ve vyjádření v návaznosti na rozsudek SDEU ve věci C-753/23 a na něj navazující rozsudky Nejvyššího správního soudu. Samotná rozhodnutí SDEU i Nejvyššího správního soudu dle městského soudu nabízejí argumentaci, jež je s to vyvrátit argumenty žalovaného a v jejímž světle tyto nemohou obstát. Soud se s právním názorem Soudního dvora a Nejvyššího správního soudu ztotožnil. Pro odklon od závěrů uvedených v těchto rozhodnutích přitom neshledal důvod.

- [52] Závěrem uvádí, že neshledal důvodu k předložení předběžné otázky SDEU ohledně slučitelnosti ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb. s evropským právem. Uvedená otázka již byla posouzena NSS, a to v kontextu existující judikatury SDEU. Předběžná otázka by byla nadbytečná s ohledem na jednoznačné a vyčerpávající závěry, které vyslovil NSS v rozsudcích ze dne 3. 4. 2025, č.j. 1 Azs 336/2024-42 a č.j. 1 Azs 174/2024-42, s nimiž se městský soud ztotožnil. Nadto soud připomíná, že pokládání předběžných otázek není jeho povinností, nýbrž „jen“ možností (čl. 267 alinea druhá Smlouvy o fungování EU).
- [53] K argumentaci žalovaného zneužitím systému dočasné ochrany zdejší soud závěrem pro úplnost doplňuje, že institut dočasné ochrany byl navržen za účelem „*vytvoření minimálních norem pro poskytování dočasné ochrany v případě bromadného přílivu vysídlených osob a opatření k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími*“ (bod 23 odůvodnění směrnice č. 2001/55/ES). Takovému institutu prozatímní povahy nelze vytýkat, že podrobně neřeší veškeré možné okolnosti, které mohou v průběhu trvání dočasné ochrany nastat. Nejvyšší správní soud proto již žalovaného opakovaně upozornil, že případné zneužití práva je povinen v souladu s judikaturou českých správních soudů i SDEU v konkrétním případě prokázat (srov. např. rozsudek tohoto soudu ze dne 24. 1. 2025, č.j. 5 Azs 190/2024-20).
- [54] Na výše uvedených závěrech soudu pak nic nemění ani prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2025/1460 z 15. 7. 2025 (dále jen „prováděcí rozhodnutí 2025/1460“), o prodloužení dočasné ochrany zavedené prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382, jež bylo publikováno v Úředním věstníku Evropské unie dne 24. 7. 2025.
- [55] Prováděcí rozhodnutí 2025/1460 skutečně obsahuje body 4 – 6 recitálu, které znějí následovně:
- „(4) Vzhledem k tomu, že určitá osoba může v daném okamžiku požívat práv spojených s dočasnou ochranou pouze v jednom členském státě, by členské státy k zajištění toho, aby tato zásada byla respektována, a s cílem zabránit vícenásobným registracím k dočasné ochraně měly zamítnout žádosti o povolení k pobytu podané na základě čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55/ES, pokud je zřejmé, že dotčená osoba již povolení k pobytu na tomto základě získala v jiném členském státě. To by bylo v souladu s rozsudkem Soudního dvora ze dne 27. února 2025 ve věci C-753/23, a zejména s jeho bodem 30.
- (5) V souvislosti s aktivací dočasné ochrany podle směrnice 2001/55/ES se členské státy v jednomyslně přijatém prohlášení ze dne 4. března 2022 dohodly, že nebudou uplatňovat článek 11 uvedené směrnice na osoby, které požívají dočasné ochrany v daném členském státě v souladu s prováděcím rozhodnutím (EU) 2022/382 a které se přemisťují bez povolení na území jiného členského státu, pokud se členské státy na dvoustranném základě nedohodnou jinak.
- (6) S ohledem na tento celkový kontext by nic nemělo být vykládáno tak, že znamená povinnost členského státu vydat povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany osobě, která obdržela povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě.“
- [56] Je nezbytné zdůraznit, že jde o recitály (body preambule), tj. odůvodnění ustanovení normativní části. Recitály nejsou bez významu, nejde ovšem o vlastní normy, nýbrž o výkladová vodítka. Nemění tedy normativní části prováděcího rozhodnutí ani směrnice o dočasné ochraně. V daném případě recitály 4 a 6 reagují na rozsudek SDEU ve věci K.. Soud se na rozdíl od žalovaného nedomnívá, že na jejich základě je druhotný pohyb držitelů dočasné ochrany nežádoucí a že je nutné osobě, která je (byla) držitelkou dočasné ochrany v jiném členském státě, zamítnout (odmítnout) její žádost o dočasnou ochranu ČR bez dalšího.

- [57] Předně má soud za to, že žalovaný dezinterpretuje recitál 4, potažmo bod 30 rozsudku SDEU ve věci *K.*, resp. dovozuje z něj závěry v nich neobsažené. SDEU uvedl, že „*orgány členského státu jsou však oprávněny v rámci zkoumání této žádosti ověřit, zda osoby žádající o povolení k pobytu uvedené v čl. 8 odst. 1 směrnice 2001/55 spadají do kategorií osob uvedených v článku 2 prováděcího rozhodnutí 2022/382 a požívají dočasné ochrany a zda již nezískaly povolení k pobytu v jiném členském státě*“ – hovoří se o ověření, o zamítnutí žádosti zde není ničeho. Recitál 4 pak sice zmiňuje zamítnutí žádosti, která dočasnou ochranu získala v jiném členském státě, ovšem s ohledem na v něm obsažený odkaz na bod 30 rozsudku SDEU ve věci *K.* a nutnost postupu v souladu s ním je izolovaný výklad žalovaného nesprávný.
- [58] Co se týče recitálu 6, jeho podstatou je dle soudu to, že nemůže být udělena vícenásobná dočasná ochrana – sám žalovaný poukazuje na to, že recitál 6 navazuje na recitál 4 hovořící o cíli zabránit vícenásobné registraci k dočasné ochraně. NSS ve shora citované judikatuře dospěl k závěru, že pokud již byla v jiném členském státě dočasná ochrana zrušena, může být udělena v ČR, a pokud zrušena nebyla, má žalovaný žadateli umožnit ji zrušit. Tyto závěry Nejvyššího správního soudu přitom nejsou v rozporu ani s bodem 30 rozsudku SDEU ve věci *K.*, ani s recitály 4 a 6.
- [59] Soud tak shrnuje, že zřejmým cílem vložení nových bodů do recitálu prováděcího rozhodnutí 2025/1460 bylo zajistit, aby v jednom okamžiku požívaly oprávněné osoby práv spojených s dočasnou ochranou pouze v jednom členském státě, a zabránit tak vícenásobným registracím. Postup předestřený judikaturou NSS přitom není s těmito cíli nutně v rozporu, nevede k vícenásobné registraci (požívání dočasné ochrany ve více státech). Zejména ne potud, pokud od žalovaného vyžaduje náležitě ověření trvání povolení k pobytu za účelem dočasné ochrany v jiném členském státě. Z prováděcího rozhodnutí 2025/1460 pak ani neplyne, že by členský stát mohl v situaci, jaká nastala v nynějším případě, žádost žalobce mechanicky procesně odmítnout jako nepřijatelnou bez případného upozornění žadatele na možnost vzdát se dočasné ochrany v jiném členském státě (pakliže jí disponuje).
- [60] Soud z důvodů shora uvedených výrokem I. deklaroval postupem dle ustanovení § 87 odst. 2 s.ř.s., že zásah žalovaného byl nezákonný. V souladu se stejným ustanovením soud výrokem II. zakázal žalovanému pokračovat v porušování práv žalobce a přikázal mu obnovit stav před zásahem, neboť důsledky zásahu nadále trvají. Žalovaný neposoudí žádost žalobce jako nepřijatelnou dle ustanovení § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. 65/2022 Sb., a bude postupovat dále dle zákona č. 65/2022 Sb.
- [61] Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalobce, který měl ve věci úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl. Jelikož žalobce byl ze zákona osvobozen od placení soudního poplatku, představují náklady řízení v daném případě pouze náklady na zastoupení advokátem, tj. odměnu zástupkyně žalobce a její hotové výdaje. Mimosmluvní odměna náleží za 3 úkony právní služby (převzetí zastoupení, podání repliky, účast na ústním jednání před soudem) po 4.620 Kč podle ustanovení § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění od 1. 1. 2025, celkem tedy 13.860 Kč. Dále žalobci přísluší náhrada hotových výdajů jeho zástupkyně ve výši 1.350 Kč za 3 úkony právní služby po 450 Kč podle ustanovení § 13 odst. 4 advokátního tarifu, ve znění od 1. 1. 2025. Protože zástupkyně žalobce není plátcem daně z přidané hodnoty, nezvyšuje se odměna o částku odpovídající dani, kterou je tato povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani

z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s.ř.s.), ve výši 21 %. Celková výše nákladů tedy činí 15.210 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 27. srpna 2025

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu